

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

האם ניתן להגיש תובענה ייצוגית לתקיפה של שומת ארנונה בנסיבות שבהן הדין מתווה מסלול ייחודי נפרד להשגה על השומה?

ע"מ 6685/15, ע"מ 6993/15 עיריית תל אביב נ' אספיאדה בע"מ (16.8.2016)

לאחרונה הפך בית המשפט העליון ברב דעות (מפי השופטת ד' ברק-ארז, בהסכמת הנשיאה מ' נאור וכנגד דעתה החולקת של השופטת א' חיות) פסיקה של בית המשפט המחוזי, תוך שהוא קובע כללים עקרוניים באשר לשאלה מתי ניתן להגיש תובענה ייצוגית בענייני ארנונה כללית ומתי יש ללכת במסלול הסטטוטורי הקבוע בחוק.

המשיבים הם בעלי מכוני יופי בתחומי העיר תל אביב אשר הגישו תובענה ייצוגית כנגד עיריית תל אביב בטענה כי חויבו ביתר עקב סיוג שגוי של נכסיהם. בית המשפט המחוזי אישר את הבקשה ובהמשך קיבל את התובענה הייצוגית עצמה וקבע כי הסיוג המתאים למכוני יופי הוא "מלאכה ותעשייה" וחייב את העירייה להשיב את כספי הארנונה שנגבו ביתר מחברי הקבוצה ב- 24 החודשים שקדמו להגשת הבקשה. העירייה ערערה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי וטענה כי הבקשה לאישור תובענה ייצוגית מהווה ניסיון לעקיפת ההליכים הקבועים בחוק ויש להקדים ולנקוט בהליכי השגה וערר בטרם פניה לבימ"ש.

כב' השופטת ברק-ארז קיבלה את הערעור וקבעה, כי לא ניתן לברר טענות הנוגעות לסיוג נכסים לצרכי ארנונה בדרך של תובענה ייצוגית מאחר וקיים מסלול סטטוטורי חלופי שנקבע בדין לצורך כך.

בית המשפט קבע כי בהתאם לכלל הקבוע בסעיף 3(א) לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית) התשל"ו – 1976 טענות הנוגעות לסיוג הנכס צריכות להתברר בהליכי ההשגה כפי שנקבע בחוק. לדברי השופטת, הפסיקה אומנם הכירה בקיומו של "פתח צר" המאפשר במקרים חריגים לחרוג מהכלל ואולם דרך המלך היא צעידה בנתיב שהחוק מתווה- השגה, ערר ורק אז הגשת ערעור לבית המשפט לעניינים מנהליים.

לגישת השופטת אותו "פתח צר" לעקיפת הליכי ההשגה והערר הקבועים בחוק לא נסגר גם כשמדובר בהגשת תובענה ייצוגית ואולם מקרים אלו צפויים להיות חריגים ביותר בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית המשותפת לנישומים רבים שאין טעם בבירורה במסגרת הליכי השגה וערר.

יתרה מכך, בית המשפט מצביע על כך שהבקשה לאישור תובענה ייצוגית הוגשה על ידי מי שלא היה יכול להגיש אף תביעה אישית בבית המשפט באותו עניין מאחר ולא הגיש השגה וערר. רק מי שהגיש השגה וערר ומיצה הליך זה, יוכל להביא את עניינו לפתחו של ביהמ"ש וזאת במתכונת של הגשת ערעור מנהלי. על כן קבע בית המשפט, כי הנישומים אינם יכולים לעקוף את הנתיב הקבוע בחוק לתקיפת שומת הארנונה בדרך של הגשת תובענה ייצוגית, וכדברי כב' השופטת:

"דרך אחרת להצגת הדברים היא זו: אילו נקטו המשיבים בהליכי השגה וערר וזכו – הרי שלא הייתה עומדת להם עילת תביעה; אילו נקטו בהליכים אלה ונדחו טענותיהם – ודאי וודאי שלא הייתה עומדת להם עילה כזו; ואם לא עשו כן, ממילא אין הם יכולים לתבוע את הרשות בהליך פרטני, ועל כן גם לא במסגרת של תובענה ייצוגית."

לסיכום, ב"מפגש פסגה" בין שני הליכים דיוניים, הטריבונוליים המנהליים מחד והתובענה הייצוגית מאידך, מכריעה כב' השופטת וקובעת כי הבכורה ניתנת לשימור המסלול של התדיינות מנהלית בפני ועדת הערר לענייני ארנונה ואילו האפשרות להגשת תובענה ייצוגית נשמרת ביחס לאותן טענות שאינן נופלות לגדר העילות הקבועות בחוק הערר.

ב"מפגש פסגה"
בין שני הליכים
דיוניים,

הטריבונוליים
המנהליים
מחד והתובענה
הייצוגית

מאידך, נקבע
כי הבכורה
ניתנת לשימור
המסלול

של התדיינות
מנהלית בפני
ועדת

הערר לענייני
ארנונה
ואילו האפשרות
להגשת

תובענה
יייצוגית נשמרת
ביחס לאותן
טענות

שאינן נופלות
לגדר העילות
הקבועות בחוק
להגשת השגה.

האמור אינו מהווה יעוץ משפטי
המקומון מתפרסם מדי יום, בתחומים הרלוונטיים לרשויות מקומיות
לקבלת פרטים יש לשלוח הודעה למייל: mekomon.yomi@gmail.com

כל הזכויות שמורות להוצאה לאור "מקומון יומי"